TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. liepos 11 d.*

„Direktyva 2006/123/EB — Taikymo ratione materiae sritis — Sveikatos priežiūros paslaugos — Socialinės paslaugos — Pagalbą ir priežiūrą pagyvenusiems asmenims teikiantys dienos ir nakties priežiūros centrai“

Byloje C-57/12

dėl *Cour constitutionnelle* (Belgija) 2012 m. sausio 25 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. vasario 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Fédération des maisons de repos privées de Belgique (Femarbel) ASBL

prieš

Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano (pranešėjas), teisėjai M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits ir J.-J. Kasel,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. sausio 17 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Fédération des maisons de repos privées de Belgique (Femarbel) ASBL*, atstovaujamos advokatės M. Vastmans,

— *Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale*, atstovaujamos B. Fonteyn, padedamo advokatų P. Slegers ir S. Engelen,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos B. Koopman ir C. Wissels,

— Europos Komisijos, atstovaujamos I. Rogalski ir C. Vrignon,

susipažinęs su 2013 m. kovo 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, p. 36) 2 straipsnio 2 dalies f ir j punktų išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Fédération des maisons de repos privées de Belgique* (Femarbel) ASBL (toliau – *Femarbel*) ir *Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale* (toliau – COCOM) dėl „sveikatos priežiūros paslaugų“ ir „socialinių paslaugų“ sąvokų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2006/123 7 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Šia direktyva sukuriamas bendras teisinis pagrindas, kuris naudingas daugeliui paslaugų, kartu atsižvelgiant į kiekvieno veiklos tipo ar profesijos ypatumus ir jų reglamentavimo sistemą. <...> Šioje direktyvoje atsižvelgiama į kitus bendruosius tikslus, įskaitant aplinkosaugą, visuomenės saugumą ir visuomenės sveikatą, ir būtinybę laikytis darbo teisės“.

4 Šios direktyvos 22 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Sveikatos priežiūros pašalinimas iš šios direktyvos taikymo srities turėtų apimti sveikatos priežiūros ir farmacines paslaugas, kurias pacientams teikia sveikatos apsaugos specialistai, kad įvertintų, išlaikytų arba atstatytų [atkurtų] jų sveikatos būklę, jei valstybėje narėje, kurioje teikiamos paslaugos, šia veikla gali verstis tik reglamentuojamos sveikatos priežiūros profesijos atstovai“.

5 Šios direktyvos 27 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Ši direktyva neturėtų būti taikoma socialinėms šių sričių paslaugoms: būsto, vaikų priežiūros paslaugoms, taip pat paramos remtinoms šeimoms bei asmenims paslaugoms, kurias teikia valstybė nacionaliniu, regioniniu arba vietos lygiu, valstybės įgalioti subjektai arba valstybės pripažintos labdaros organizacijos ir kurių tikslas – užtikrinti paramą tiems, kuriems nuolat arba laikinai ypač jos reikia dėl nepakankamų šeimos pajamų, visiškos ar dalinės priklausomybės bei dėl rizikos būti atskirtiems. Tokios paslaugos yra būtinos siekiant užtikrinti pagrindines teises į žmogiškąjį orumą ir neliečiamumą ir yra socialinės sanglaudos ir solidarumo principų išraiška, todėl šios direktyvos joms nereikėtų taikyti“.

6 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Ši direktyva taikoma valstybėje narėje įsisteigusių paslaugų teikėjų teikiamoms paslaugoms.

2. Ši direktyva netaikoma šioms veiklos rūšims:

<...>

f) sveikatos priežiūros paslaugoms, neatsižvelgiant į tai, ar paslaugos teikiamos naudojantis sveikatos priežiūros infrastruktūra, kaip jos organizuojamos ir finansuojamos nacionaliniu lygiu, arba į tai, ar jos yra valstybinės ar privačios;

<...>

j) socialinėms paslaugoms, susijusioms su socialinio būsto suteikimu, vaikų priežiūra ir parama remtinoms šeimoms ir asmenims, kuriems šios paramos nuolat ar laikinai reikia ir kurias teikia valstybė, valstybės įgalioti subjektai arba valstybės pripažintos labdaros organizacijos;

<...>“

7 Direktyvos 2006/123 4 straipsnyje numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojami tokie apibrėžimai:

<...>

6) „leidimų išdavimo tvarka“ – tai bet kokia procedūra, pagal kurią faktiškai reikalaujama, kad teikėjas arba gavėjas imtųsi priemonių gauti formaliam arba numanomam kompetentingos institucijos sprendimui dėl teisės teikti paslaugas ar vykdyti paslaugų teikimo veiklą.“

8 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/24/ES dėl pacientų teisių į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimo (OL L 88, p. 45) 3 straipsnis suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) sveikatos priežiūra – sveikatos priežiūros specialistų pacientams teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos, siekiant įvertinti, palaikyti ar atstatyti [atkurti] jų sveikatos būklę, įskaitant receptų vaistams ir medicinos prietaisams išrašymą, vaistų ir medicinos prietaisų išdavimą ir (arba) pardavimą bei tiekimą;

<...>

f) sveikatos priežiūros specialistas – medicinos gydytojas, slaugytojas, gydytojas odontologas, akušeris arba vaistininkas, kaip apibrėžta Direktyvoje 2005/36/EB, arba kitas specialistas, sveikatos priežiūros sektoriuje vykdantis veiklą, priskiriamą reglamentuojamoms profesijoms, kaip apibrėžta Direktyvos 2005/36/EB 3 straipsnio 1 dalies a punkte, arba asmuo, kuris pagal gydymo valstybės narės teisės aktus laikomas sveikatos priežiūros specialistu;

<...>.“

Belgijos teisė

9 2007 m. birželio 21 d. (*Dok. Parl.*, *Commission communautaire commune* visuotinė asamblėja, 2006–2007, B-102/1, p. 1) nutarimo projekte nurodyta:

„Šiuo nutarimu jungtinei kolegijai suteikiamos priemonės vykdyti visų pagyvenusiems asmenims skirtų įstaigų priežiūros politiką ir galimybė užtikrinti įstaigų pasiūlos įvairovės plėtrą, konkrečiai skiriant dėmesį tam, kad būtų priderintos šiai pažeidžiamai gyventojų daliai skirtos paslaugos.

<...> Gyvenimo planas yra esminis asmens priežiūros elementas. Asmuo turi turėti galimybę bet kuriuo momentu gyventi aktyviai ir dalyvauti įvairioje veikloje.“

10 2008 m. balandžio 24 d. nutarime dėl pagyvenusių asmenų priežiūros ar apgyvendinimo įstaigų (*Moniteur belge*, 2008 05 16, p. 25666; toliau – 2008 m. nutarimas) 2 straipsnyje nurodyta:

„Šiame nutarime:

<...>

4° pagyvenusiems asmenims skirta įstaiga:

<...>

e) dienos priežiūros centras – tai pastatas arba dalis pastato, kad ir koks būtų jo pavadinimas, esantis poilsio namuose arba su juo sujungtas, kur teikiamos dienos priežiūros paslaugos savo namuose gyvenantiems pagyvenusiems asmenims, kurie centre, atsižvelgiant į jų savarankiškumo praradimą, gauna tinkamą pagalbą ir priežiūrą;

<...>

g) nakties priežiūros centras – tai pastatas arba dalis pastato, kad ir koks būtų jo pavadinimas, esantis poilsio namuose, kur teikiamos nakties priežiūros paslaugos pagyvenusiems asmenims, kuriems, nepaisant to, kad gyvena savo namuose, naktį reikalingas stebėjimas, pagalba ir sveikatos priežiūra, kurių jiems negali pastoviai užtikrinti jų artimieji.“

11 2008 m. nutarimo 4 straipsnis suformuluotas taip:

„Remdamasi padalinio nuomone jungtinė kolegija gali nuspręsti dėl dalies ar visų pagyvenusiems asmenims skirtų 2 straipsnio 4 dalyje, išskyrus 2 straipsnio 4 dalies b punkto β papunktį, įstaigų planavimo <...>.“

12 Pagal šio nutarimo 6 straipsnį:

„2 straipsnio 4 dalyje nurodyta nauja įstaiga negali pradėti veikti ir tokios įstaigos negalima eksploatuoti, taip pat negalima išplėsti tokios veikiančios įstaigos su priežiūra ar apgyvendinimu susijusių pajėgumų ar jų naudoti negavus jungtinės kolegijos leidimo, jeigu atitinkama įstaiga priklauso įstaigų kategorijai, kurios atžvilgiu jungtinė kolegija pagal II skyriaus nuostatas nustatė planavimą. Pirmoje pastraipoje numatytas leidimas, reiškiantis, kad projektas atitinka planavimą, vadinamas „konkrečiu veiklos arba eksploatavimo leidimu“ <...>.“

13 To paties nutarimo 11 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Nė viena iš 2 straipsnio 4 dalies a punkte, b punkto α papunktyje, c, d, e arba f punktuose nurodytų įstaigų negali pradėti veikti ir nė vienas valdytojas negali 2 straipsnio 4 dalies b punkto α papunktyje nurodytoje įstaigoje teikti paslaugų prieš tai negavę patvirtinimo.

Patvirtinimą remdamasi padalinio nuomone jungtinė kolegija suteikia daugiausia šešeriems metams ir jo galiojimas gali būti pratęstas.

2 pastraipoje nurodytame sprendime suteikti patvirtinimą nustatomas maksimalus įstaigoje galimų prižiūrėti arba apgyvendinti pagyvenusių asmenų skaičius.

Tam, kad gautų jungtinės kolegijos patvirtinimą, įstaiga, kurios veiklos galiojimas baigiasi, turi atitikti kompetentingų federalinės valdžios institucijų nustatytus standartus, taip pat standartus, kuriuos remdamasi padalinio nuomone kiekvienai iš 2 straipsnio 4 dalyje numatytai įstaigai gali nustatyti jungtinė kolegija.

Šie standartai susiję su:

1° pagyvenusių asmenų priėmimu ir priežiūra;

2° pagarba pagyvenusiam žmogui, jo konstitucinių ir teisės aktuose numatytų teisių ir laisvių paisymu atsižvelgiant į jo sveikatos būklę ir į teisę gyventi žmogaus orumą atitinkantį gyvenimą, įskaitant lytiniu ir emociniu požiūriais <...>;

3° gyvenimo planu ir pagyvenusių asmenų ar jų atstovo dalyvavimo ir informavimo tvarka;

4° pagyvenusių asmenų ar jų atstovo skundų nagrinėjimu ir tyrimu;

5° maitinimu, higiena ir teiktina slauga;

6° personalo ir valdybos narių skaičiumi, kvalifikacija, mokymo planu, morale ir minimaliais personalo ir valdybos budėjimo reikalavimais ir valdybai keliamais patirties reikalavimais;

7° specifinėmis taisyklėmis, kurias turi atitikti įstaigos architektūra ir saugumas, išskyrus, kiek tai susiję su 2 straipsnio 4 dalies b punkto β papunktyje numatytomis įstaigomis;

8° priežiūros ar apgyvendinimo susitarimu, kurio turinį apibrėžia jungtinė kolegija, išskyrus, kiek tai susiję su 2 straipsnio 4 dalies b punkto β papunktyje numatytomis įstaigomis;

Susitarime pirmiausia turi būti aiškiai ir išsamiai nurodyta, kas įeina į dienos kainą, taip pat išlaidos, už kurias gali būti išrašyta sąskaita kaip už papildomas paslaugas, arba kaip avansu tretiesiems asmenims mokėtina suma, pridedama prie dienos kainos.

<...>.“

14 2008 m. nutarimo 13 straipsnyje nustatyta:

„Jungtinė kolegija suteikia laikiną leidimą vykdyti veiklą įstaigoms, kurios turi 7 straipsnyje nurodytą leidimą <...> ir pateikia pirmąjį prašymą jas patvirtinti, jeigu tenkinamos šios kolegijos remiantis padalinio nuomone nustatytos priimtinumo sąlygos.

Toks leidimas suteikiamas vieniems metams ir jo galiojimas gali būti pratęstas vieną kartą. Jame nustatomas maksimalus įstaigoje galimų apgyvendinti arba prižiūrėti pagyvenusių asmenų skaičius <...>.“

15 Šio nutarimo 19 straipsnis suformuluotas taip:

„Apie kiekvieną sprendimą patvirtinti įstaigą, suteikti laikiną leidimą vykdyti veiklą, tokį leidimą atšaukti, atsisakyti įstaigą patvirtinti arba atšaukti sprendimą ją patvirtinti ir apie kiekvieną sprendimą įstaigą uždaryti per šešiasdešimt dienų <...> pranešama burmistrui.“

16 Kiek tai susiję su dienos priežiūros centrams taikomais standartais, 2009 m. gruodžio 3 d. jungtinės kolegijos potvarkyje, kuriame įtvirtintos pagyvenusiems asmenims skirtų priežiūros ir apgyvendinimo centrų patvirtinimo tvarką reglamentuojančios taisyklės ir patikslinamos grupės ir susijungimo sąvokos ir specialios taisyklės, kurių tokie centrai privalo laikytis (*Moniteur belge*, 2009 12 17, p. 79487; toliau – 2009 m. potvarkis), 210 straipsnyje numatyta:

„Pagyvenusiems asmenims, kurie negali atlikti su kasdieniu gyvenimu susijusių veiksmų, teikiama būtinoji pagalba.“

17 Šio potvarkio 211 straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose nustatyta:

„Prireikus užvedama kiekvieno pagyvenusio asmens priežiūros byla, kurioje, be kita ko, nurodomas gydančiojo gydytojo vizitacijos laikas, jo nurodymai, skirtina slauga ir galima dieta.

Prireikus šioje byloje taip pat nurodomos visos slaugytojų, medicinos seserų ir pagalbinio medicinos personalo, į kuriuos kreipėsi pagyvenęs asmuo, suteiktos paslaugos tam, kad slauga būtų tęsiama dienos priežiūros centre. Byloje nurodomi ir personalo pastebėjimai bei pastabos ir pažymima apie jų perdavimą pagyvenusio asmens pasirinktiems paslaugų teikėjams.“

18 2009 m. potvarkio 213 straipsnis suformuluotas taip:

„Prireikus slaugytojas ar medicinos sesuo užtikrina gydančiojo gydytojo skirtų vaistų paskirstymą ir davimą pagyvenusiam asmeniui.“

19 Šio potvarkio 216 straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose numatyta:

„Kiekvienas centras sudaro pramoginę veiklos programą, skirtą padėti pagyvenusiems asmenims išlaikyti savarankiškumą ir dalyvauti socialiniame gyvenime.

Ši programa sudaroma siekiant kiekvieną dieną patenkinti socialinius ir kultūrinius pagyvenusių asmenų poreikius ir konkrečiai apima kasdienio gyvenimo veikla paremtus veiksmus, pagalbines sveikatos paslaugas ir geros savijautos palaikymą, su sveikata susijusį švietimą ir kultūrinę bei dalyvavimo renginiuose veiklą <...>.“

20 Kiek tai susiję su nakties priežiūros centrais, 2009 m. potvarkio 238 straipsnyje nurodyta:

„Vidaus veiklos reglamente būtina pateikti šią papildomą informaciją:

<...>

3° tvarką, kurios laikydamasis pagyvenęs asmuo gali kreiptis į poilsio namų, kuriuose įsikūręs centras, slaugos arba pagalbinį medicinos personalą;

4° galimybę laisvai pasirinkti gydytoją, kineziterapeutą ir pagalbinį medicinos personalą, kurie teiktų papildomas, įstaigoje neteikiamas paslaugas <...>;

5° tvarką, pagal kurią centras užtikrina tęstinį vaistų davimą pagyvenusiems asmenims.“

21 Šio potvarkio 242 straipsnyje numatyta:

„Pagyvenęs asmuo gali gauti jam būtiną pagalbą, slaugą ir priežiūrą.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

22 Briuselio-Sostinės regiono teritorijoje COCOM suteikta teisė įgyvendinti jai pavestus įgaliojimus „individualiai nustatytinose“ srityse, kaip antai vykdyti su senyvo amžiaus žmonėmis susijusią politiką privačių asmenų, institucijų, centrų ir tarnybų, kurie dėl savo organizacinės tvarkos negali būti laikomi išimtinai priklausančiais flamandų arba prancūzų bendruomenėms, atžvilgiu.

23 Šiomis aplinkybėmis 2008 m. balandžio 24 d. COCOM visuotinė asamblėja priėmė 2008 m. nutarimą, kuriuo suteiktas teisinis pagrindas visoms pagyvenusiems asmenims skirtoms įstaigoms.

24 2008 m. nutarimo 4 straipsnyje pabrėžta, kad jame aiškiai nurodytos įstaigos, tarp kurių paslaugas teikiančios rezidencijos bei dienos ir nakties priežiūros centrai, gali būti planuojamos. Sudarius tokį planą, kaip matyti iš to paties nutarimo 6 straipsnio, nė viena iš šių įstaigų negali pradėti veikti arba būti eksploatuojama be COCOM jungtinės kolegijos leidimo.

25 Pagal šio nutarimo 11–19 straipsnius tam, kad galėtų vykdyti savo veiklą, kiekviena nurodyta įstaiga, įskaitant paslaugas teikiančias rezidencijas bei dienos ir nakties priežiūros centrus, turi gauti laikiną veiklos leidimą, o vėliau patvirtinimą. Pasirėmusi šiuo 11 straipsniu COCOM jungtinė kolegija priėmė 2009 m. potvarkį, siekdama, be kita ko, nustatyti patvirtinimo standartus, kuriuos turi atitikti pagyvenusiems asmenims skirti priežiūros ar apgyvendinimo centrai.

26 2010 m. vasario 15 d. *Femarbel* kreipėsi į *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) ir paprašė šį potvarkį panaikinti. Ji teigė, kad teisės nuostatos, kuriomis paremtas šis potvarkis, būtent 2008 m. nutarimo nuostatos, susijusios su, pirma, leidimo, patvirtinimo ir planavimo procedūromis ir, antra, su kainų nurodymo sąskaitose taisyklėmis, prieštarauja Konstitucijai.

27 Pritardama *Femarbel* išreikštoms abejonėms *Conseil d'État* pateikė *Cour constitutionnelle* (Konstitucinis Teismas) tris prejudicinius klausimus, iš kurių pirmuosiuose dviejuose išreiškiama abejonių dėl šiuo nutarimu nustatytos patvirtinimo ir planavimo tvarkos, kurios paslaugas teikiančios rezidencijos bei dienos ir nakties priežiūros centrai turi laikytis tam, kad galėtų vykdyti savo veiklą, suderinamumo su Konstitucijos 10 ir 11 straipsniais, aiškinamais kartu su Direktyva 2006/123.

28 Šiuo atžvilgiu manydamas, kad prieš atliekant šią suderinamumo analizę reikia nustatyti, ar aptariamos įstaigos gali patekti į Direktyvos 2006/123 taikymo sritį, *Cour constitutionnelle* nusprendė, kad taip yra paslaugas teikiančių rezidencijų atveju. Tačiau jis pabrėžė, kad nei remiantis svarbiomis vidaus teisės nuostatomis, nei bylos šalių pateiktais pareiškimais negalima išsklaidyti abejonių dėl šios direktyvos taikytinumo dienos ir nakties priežiūros centrams.

29 Tokiomis aplinkybėmis *Cour constitutionnelle* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2006/123] 2 straipsnio 2 dalies f punkte numatytas sveikatos priežiūros paslaugas ir 2 straipsnio 2 dalies j punkte numatytas socialines paslaugas reikia aiškinti taip, kad į direktyvos taikymo sritį nepatenka dienos priežiūros centrai, kaip jie suprantami pagal [2008 m. nutarimą] tiek, kiek juose teikiama atsižvelgiant į pagyvenusių asmenų savarankiškumo praradimą tinkama pagalba ir priežiūra, ir nakties priežiūros centrai, kaip jie suprantami pagal minėtą nutarimą, tiek, kiek juose teikiama pagalba ir sveikatos priežiūra, kurių pagyvenusiems asmenims negali nuolat užtikrinti jų artimieji?“

Dėl prejudicinio klausimo

30 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies f ir j punktus reikia aiškinti taip, kad dėl to, jog teikia pagalbą ir sveikatos priežiūros paslaugas pagyvenusiems asmenims, dienos ir nakties priežiūros centrai nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.

31 Šiuo klausimu primintina, kad šioje direktyvoje, kaip matyti iš jos 1 straipsnio, aiškinamo kartu su jos 2 ir 5 konstatuojamosiomis dalimis, nustatytos bendrosios nuostatos, kuriomis siekiama pašalinti teikėjų įsisteigimo laisvės valstybėse narėse ir laisvo paslaugų judėjimo tarp valstybių narių kliūtis ir taip prisidėti prie laisvos ir konkurencingos vidaus rinkos kūrimo (šiuo klausimu žr. 2011 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Société fiduciaire nationale d'expertise comptable*, C-119/09, Rink. p. I-2551, 26 punktą).

32 Taigi, pagal Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnį ji taikoma bet kokiai ne pagal darbo sutartį vykdomai ekonominei veiklai, kurią paprastai už atlygį teikia valstybėje narėje įsisteigęs paslaugų teikėjas, nesvarbu, ar paskirties valstybėje narėje jis įsisteigęs nuolatinei tęstinei veiklai vykdyti, išskyrus aiškiai tam nepriskiriamą veiklą, be kita ko, susijusią su „sveikatos priežiūros paslaugomis“ ir „socialinėmis paslaugomis“, atitinkamai nurodytomis šio 2 straipsnio 2 dalies f punkte ir to paties straipsnio j punkte, t. y. nuostatose, kurios nurodytos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo užduotame klausime.

33 Šiomis aplinkybėmis siekiant šiam teismui pateikti naudingą atsakymą svarbu nurodyti sąvokų „sveikatos priežiūros paslaugos“ ir „socialinės paslaugos“ sąvokų sudėtinius elementus, kad minėtas teismas galėtų nustatyti, ar ir prireikus kiek dienos ir nakties priežiūros centrai vykdo į šios direktyvos taikymo sritį nepatenkančią veiklą. Tik tuo atveju, jeigu ši veikla yra pagrindinė šių centrų vykdoma veikla, jiems neturi būti taikomos minėtoje direktyvoje įtvirtintos taisyklės.

34 Pirma, norint suprasti, ką apima Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies f punkte numatytas pašalinimas, sąvoką „sveikatos priežiūros paslaugos“ reikia aiškinti atsižvelgiant ne tik į šios teisės nuostatos formuluotę, bet ir į jos tikslą bei struktūrą šia direktyva nustatytoje sistemoje.

35 Visų pirma kalbant apie minėto 2 straipsnio 2 dalies f punkto formuluotę, reikia pabrėžti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo pasirinkta „sveikatos priežiūros paslaugų“ sąvoka yra gana plati, nes apima su visuomenės sveikata susijusias paslaugas, nesvarbu, ar jas teikia priežiūros įstaigos ir nepaisant to, kaip jų teikimas organizuojamas ir finansuojamas nacionaliniu lygmeniu; be to, nesvarbu, ar šios įstaigos yra valstybinės, ar privačios.

36 Kalbant apie Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies f punkto tikslą ir struktūrą, konstatuotina, kad, kaip nurodyta šios direktyvos 22 konstatuojamojoje dalyje, sveikatos priežiūros pašalinimu iš šios direktyvos taikymo srities siekiama apimti visas sveikatos priežiūros ir farmacines paslaugas, kurias pacientams teikia sveikatos priežiūros specialistai, „kad įvertintų, išlaikytų arba atstatytų [atkurtų] jų sveikatos būklę, jei valstybėje narėje, kurioje teikiamos paslaugos, šia veikla gali verstis tik reglamentuojamos sveikatos priežiūros profesijos atstovai“.

37 Ši išvada išplaukia ir iš Paslaugų direktyvos įgyvendinimo vadovo (toliau – vadovas), kuriame paprasčiausia priduriama, kad su sveikatos priežiūra susijusių paslaugų pašalinimas iš Direktyvos 2006/123 taikymo srities apima veiklą, kuri tiesiogiai ir glaudžiai susijusi tik su žmogaus sveikatos būkle, taigi neturi ryšio su veikla, kuri skirta tik pagerinti savijautą arba leisti atsipalaiduoti, kaip tai yra sporto ar lengvojo kultūrizmo klubuose. Tai išplaukia ir iš Direktyvos 2011/24, kurios 3 straipsnio a punkte „sveikatos priežiūra“ apibrėžiama kaip „sveikatos priežiūros specialistų pacientams teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos, siekiant įvertinti, palaikyti ar atstatyti [atkurti] jų sveikatos būklę, įskaitant receptų vaistams ir medicinos prietaisams išrašymą, vaistų ir medicinos prietaisų išdavimą ir (arba) pardavimą bei tiekimą“.

38 Galiausiai tokį platų sąvokos „sveikatos priežiūros paslaugos“ aiškinimą, taigi ir tokį platų jų pašalinimo iš Direktyvos 2006/123 taikymo srities apimties aiškinimą, patvirtina šia direktyva nustatytos sistemos analizė.

39 Šiuo klausimu pabrėžtina, kad, kaip matyti iš minėtos direktyvos 7 konstatuojamosios dalies, šia direktyva sukuriamas bendras teisinis pagrindas, kuris naudingas daugeliui paslaugų; vis dėlto kartu atsižvelgiama į kiekvieno veiklos tipo ir jo reglamentavimo sistemos ypatumus ir kitus bendrojo intereso tikslus, įskaitant visuomenės sveikatos apsaugą. Iš to matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai stengėsi užtikrinti pusiausvyrą tarp, viena vertus, tikslo pašalinti kliūtis paslaugų teikėjų įsisteigimo laisvei ir laisvei teikti paslaugas ir, kita vertus, reikalavimo išlaikyti tam tikrų opių veiklos sričių ypatumus, be kita ko, susijusius su visuomenės sveikatos apsauga.

40 Būtent atsižvelgdamas į šiuos patikslinimus nacionalinis teismas turi patikrinti, ar pagrindinė dienos ir nakties priežiūros centrų vykdoma veikla patenka į „sveikatos priežiūros paslaugų“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies f punktą, ir ar todėl šie centrai nepatenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.

41 Konkrečiai kalbant, minėtas teismas turi patikrinti, ar priežiūros veiklą, tiek visų pirma pagal 2009 m. potvarkio 211 ir 213 straipsnius vykdomą dienos priežiūros centruose, kaip antai gydančiojo gydytojo skirtų vaistų paskirstymą ir davimą, kuriuos atlieka slaugytojas ar medicinos sesuo, tiek pagal šio potvarkio 238 straipsnį vykdomą nakties priežiūros centruose, kaip antai veiklą, kurią atlieka atitinkamų poilsio namų slaugos arba pagalbinis medicinos personalas ir kuri skirta įvertinti, išlaikyti arba atkurti pagyvenusių asmenų sveikatos būklę, atlieka sveikatos priežiūros specialistas ir ar ši veikla užima pagrindinę visų šių centrų teikiamų paslaugų dalį.

42 Antra, kalbant apie Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies j punkte nurodytas „socialines paslaugas“, pabrėžtina, kad iš kartu aiškinamų šios direktyvos minėtos teisės nuostatos ir 27 konstatuojamosios dalies matyti, kad ši sąvoka apima tik paslaugas, kurios tenkina dvi kumuliacines sąlygas.

43 Pirmoji sąlyga susijusi su vykdomos veiklos pobūdžiu. Kaip išaiškinta ir vadove, ši veikla turi būti susijusi, be kita ko, su pagalba ir parama pagyvenusiems asmenims, kurie nuolat arba laikinai turi specifinių poreikių dėl visiškai arba iš dalies prarasto savarankiškumo ir kurie dėl to gali būti atskirti. Kitaip tariant, tai veikla, kuria iš esmės siekiama užtikrinti pagrindinę teisę į žmogaus orumą ir neliečiamumą ir yra socialinės sanglaudos ir solidarumo principų išraiška.

44 Antroji sąlyga susijusi su paslaugų teikėjo statusu. Paslaugas gali teikti pati valstybė, valstybės pripažinta labdaros organizacija ar privatus valstybės įgaliotas paslaugų teikėjas.

45 Nors Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies j punkte nėra jokios aiškios nuorodos į aplinkybes, kuriomis toks paslaugų teikėjas gali būti laikomas įgaliotu valstybės, ne mažiau svarbu, kad šiuo atžvilgiu naudingų patikslinimų pateikta vadovo Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Europos Sąjungos Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui – pridėto prie komunikato „Bendroji rinka XXI a. Europai – Bendrus interesus tenkinančios paslaugos, įskaitant bendrus interesus tenkinančias socialines paslaugas. Naujas Europos įsipareigojimas“ [COM(2007) 725 galutinis] 2.3 dalyje ir 2011 m. liepos 5 d. Europos Parlamento rezoliucijos dėl visuotinės svarbos socialinių paslaugų ateities [2009/2222(INI)] 23, 24 ir 41 dalyse.

46 Kiek tai susiję su tokio įgaliojimo turiniu, konstatuotina, kad, kaip patvirtinta vadove, privatus paslaugų teikėjas turi būti laikomas įgaliotu valstybės, kai turi „pareigą“ teikti jam pavestas socialines paslaugas.

47 Tokio paslaugų teikėjo požiūriu, šią „pareigą“, kaip tai matyti ir iš minėtų komunikato ir rezoliucijos, reikia suprasti kaip lemiančią, viena vertus, priverstinį įsipareigojimą teikti aptariamas paslaugas ir, kita vertus, būtinybę šias paslaugas teikti laikantis tam tikrų konkrečių veiklos vykdymo sąlygų. Jų tikslas, be kita ko, įsitikinti, kad šios paslaugos būtų siūlomos laikantis nustatytų kiekybinių ir kokybinių reikalavimų ir užtikrintų vienodas galimybes teikiamomis paslaugomis pasinaudoti ir paprastai turi būti numatyta tinkama finansinė kompensacija, o kriterijai, kuriais remiantis ji apskaičiuojama, turi būti objektyviai ir skaidriai nustatyti iš anksto (pagal analogiją žr. 2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, C-140/09, Rink. p. I-5243, 38 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

48 Dėl įgaliojimo dokumento charakteristikų pabrėžtina, kad iš tiesų, kaip savo rašytinėse pastabose teigė COCOM, Direktyvoje 2006/123 nenurodyta, kad reikia naudoti kokią nors konkrečią teisinę formą, taigi šios charakteristikos valstybėse narėse gali skirtis. Vis dėlto ne mažiau svarbu, kad reikia laikytis tam tikrų minimalių kriterijų, kaip antai, be kita ko, būtina parengti dokumentą, kuriuo privatus

paslaugų teikėjas būtų aiškiai ir skaidriai įpareigotas teikti jam pavestą socialinę paslaugą (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Fallimento Traghetti del Mediterraneo* 37 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

49 Taigi, vien tai, kad nacionalinės valdžios institucija imasi priemonių, kuriomis dėl bendrojo intereso nustato visiems atitinkamo ekonomikos sektoriaus subjektams taikomas leidimų išdavimo ir veiklos taisykles, savaime nereiškia įpareigojimo, kuris lemtų minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies j punkto taikymą.

50 Būtent nacionalinis teismas, remdamasis šiais nurodymais, turi patikrinti, ar pagrindinė dienos ir nakties priežiūros centrų vykdoma veikla patenka į „socialinių paslaugų“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies j punktą, ir ar todėl šie centrai nepatenka į šios teisės nuostatos taikymo sritį.

51 Konkrečiai kalbant, minėtas teismas turės įvertinti, ar, kaip atrodo iš 2008 m. nutarimo 2 straipsnio ketvirtos pastraipos e ir g punktų, aiškinamų kartu su 2009 m. potvarkio 216 ir 242 straipsniais, ši veikla iš tiesų yra socialinio pobūdžio ta prasme, kad ją vykdant pagyvenusiems asmenims siekiama suteikti atitinkamai „atsižvelgiant į jų savarankiškumo praradimą tinkamą pagalbą“ kartu su konkrečia pramoginės veiklos programa arba būtiną pagalbą „[kurios] jiems negali pastoviai suteikti jų artimieji“. Šiuo atžvilgiu pabrėžtina, kad atliekant tokį vertinimą gali būti naudingas 2007 m. birželio 21 d. nutarimo projektas, nes jame nurodyta, kad šios paslaugos privalo būti teikiamos „pažeidžiamai gyventojų daliai“ siekiant suteikti jiems galimybę „bet kuriuo momentu gyventi aktyviai ir dalyvauti įvairioje veikloje“.

52 Nacionalinis teismas taip pat turi nustatyti, ar pagal 2008 m. nutarimo 11 straipsnį COCOM jungtinės kolegijos suteiktas patvirtinimas yra viešosios valdžios veiksmas, kuriuo dienos ir nakties priežiūros centrų valdytojams aiškiai ir skaidriai nustatoma reali pareiga laikantis tam tikrų konkrečių veiklos sąlygų užtikrinti tokių paslaugų teikimą, taigi, ar tokį patvirtinimą galima laikyti įgaliojimo veiksmu, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies j punktą.

53 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip:

— Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies f punktas aiškintinas taip, kad sveikatos priežiūros paslaugų pašalinimas iš šios direktyvos taikymo srities apima bet kokią veiklą, skirtą įvertinti, išlaikyti ar atkurti pacientų sveikatos būklę, jeigu ją vykdo specialistai, kurie tokiais pripažinti pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus, nepaisant įstaigos, kurioje teikiamos priežiūros paslaugos, organizavimo bei finansavimo tvarkos ir to, ar ji privati, ar valstybinė. Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar dienos ir nakties priežiūros centrai, atsižvelgiant į sveikatos priežiūros specialistų šiuose centruose vykdomos veiklos pobūdį ir į tai, kad ši veikla sudaro pagrindinę juose siūlomų paslaugų dalį, nepatenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.

— Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies j punktą reikia aiškinti taip, kad socialinių paslaugų pašalinimas iš šios direktyvos taikymo srities apima bet kokią veiklą, pirmiausia susijusią su pagyvenusiems asmenims teikiama pagalba ir parama, jeigu ją vykdo privatus paslaugų teikėjas, kurį valstybė įgaliojo dokumentu, aiškiai ir skaidriai nustatančiu realią pareigą laikantis tam tikrų konkrečių veiklos sąlygų užtikrinti tokių paslaugų teikimą. Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar dienos ir nakties priežiūros centrai, atsižvelgiant į jų vykdomą su pagyvenusiems asmenims teikiama pagalba ir parama susijusią pagrindinę veiklą ir į jų statusą pagal taikomus Belgijos teisės aktus, nepatenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

54 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje 2 straipsnio 2 dalies f punktą reikia aiškintai taip, kad sveikatos priežiūros paslaugų pašalinimas iš šios direktyvos taikymo srities apima bet kokią veiklą, skirtą įvertinti, išlaikyti ar atkurti pacientų sveikatos būklę, jeigu ją vykdo specialistai, kurie tokiais pripažinti pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus, nepaisant įstaigos, kurioje teikiamos priežiūros paslaugos, organizavimo bei finansavimo tvarkos ir to, ar ji privati, ar valstybinė. Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar dienos ir nakties priežiūros centrai, atsižvelgiant į sveikatos priežiūros specialistų šiuose centruose vykdomos veiklos pobūdį ir į tai, kad ši veikla sudaro pagrindinę juose siūlomų paslaugų dalį, nepatenka į minėtos direktyvos taikymo sritį**.

2. **Direktyvos 2006/123 2 straipsnio 2 dalies j punktas turi būti aiškinamas taip, kad socialinių paslaugų pašalinimas iš šios direktyvos taikymo srities apima bet kokią veiklą, pirmiausia susijusią su pagyvenusiems asmenims teikiama pagalba ir parama, jeigu ją vykdo privatus paslaugų teikėjas, kurį valstybė įgaliojo dokumentu, aiškiai ir skaidriai nustatančiu realią pareigą laikantis tam tikrų konkrečių veiklos sąlygų užtikrinti tokių paslaugų teikimą. Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar dienos ir nakties priežiūros centrai, atsižvelgiant į jų vykdomą su pagyvenusiems asmenims teikiama pagalba ir parama susijusią pagrindinę veiklą ir į jų statusą pagal taikomus Belgijos teisės aktus, nepatenka į minėtos direktyvos taikymo sritį**.

Parašai.